

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พัฒนาการและการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ชุมชนวัดโรมันคาทอลิก จังหวัดจันทบุรี” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) ในลักษณะที่เป็นกรณีศึกษา โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนกระบวนการศึกษาประกอบด้วยหัวข้อที่สำคัญ คือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะคำนึงถึงอัตลักษณ์ทั้งด้านที่มีความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงเป็นการศึกษาดังแต่อดีตถึงปัจจุบันมาจนถึงอัตลักษณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยคาดหวังว่าจะนำไปสู่การเข้าใจถึงอัตลักษณ์ที่จะเป็นไปในอนาคต ในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูลด้วย 2 วิธีการ คือ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มุ่งรวบรวมข้อมูลในประเด็นนอกเหนือจากการสัมภาษณ์ รวมทั้งจะใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งจะใช้เอกสารชั้นต้นและชั้นรองดังนี้

1.1 เอกสารชั้นต้น (Primary Document) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นข้อมูลดิบ ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสารที่สำคัญ เช่น หนังสือ เอกสารของวัด โรมันคาทอลิกและสังฆมณฑล จดหมายเหตุของมิชชันนารี เอกสารจากหอจดหมายเหตุ รวมถึงเอกสารจากทางราชการ เป็นต้น

1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary Document) เอกสารชั้นรองเป็นข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์แล้วระดับหนึ่งและเพื่อช่วยให้วิเคราะห์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เอกสารชั้นรองเหล่านี้ที่สำคัญ เช่น หนังสือพิมพ์ ตำราวิชาการ บทความ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์ว่าเอกสารทางประวัติศาสตร์นั้นเป็นเอกสารจริงแท้หรือไม่ โดยการวิพากษ์วิธี 2 แบบ คือ

ก. การวิพากษ์ภายนอก (External Appraisal) เป็นการตรวจสอบตัวหลักฐาน เช่น การวิเคราะห์รายงานของมิชชันนารี

ข. การวิพากษ์ภายใน (Internal Appraisal) เป็นการตรวจสอบข้อมูลในเอกสาร เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาของเอกสารที่เขียนขึ้น โดยราชการเกี่ยวกับชาวเวียดนามคาทอลิกจันทบุรี

2. การสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral History) เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยมีแนวสัมภาษณ์เจาะลึก (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข) การสัมภาษณ์ในที่นี้จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อาวุโสที่รู้เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยอย่างดี คือ

2.1 กลุ่มนักบวช ได้แก่ บาทหลวง บราเดอร์ และซิสเตอร์

2.2 กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่

2.2.1 กลุ่มผู้นำกิจการทางศาสนาของวัด เช่น ประธานหรือกรรมการสภาภิบาลวัด ผู้นำกลุ่มช่วยพิธีกรรม

2.2.2 กลุ่มผู้นำกิจการทางศาสนาของวัด เช่น ประธานหรือกรรมการสภาภิบาลวัด ผู้นำกลุ่มช่วยพิธีกรรม

2.2.3 ผู้นำชุมชนตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ช่างทอเสื้อจันทบูร พ่อค้าพลอย กลุ่มผู้อาวุโสอื่น ๆ ทั้งในชุมชนวัดโรมันคาทอลิก

2.3 กลุ่มผู้นำนอกชุมชน เช่น พ่อค้าพลอยที่นับถือพระพุทธศาสนาในชุมชน

การตรวจสอบข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ การตรวจสอบข้อมูลสัมภาษณ์จะใช้รูปแบบการตรวจสอบโดยใช้วิธีการดังนี้

การตรวจสอบความถูกต้องโดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกันระหว่างเอกสารและการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า

การตรวจสอบโดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีจุดยืนต่างกัน เช่น นักบวชคาทอลิก ผู้นำฆราวาส ผู้นำที่นับถือพระพุทธศาสนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารชั้นต้น เอกสารชั้นรอง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จะใช้การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ภายใต้กรอบการวิเคราะห์เชิงสถาบันนิยมเก่า คือ การศึกษาแบบสหวิทยาการ แนวคิดใหม่เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ การให้ความสำคัญต่อสถาบันในฐานะที่เป็นหน่วยในการวิเคราะห์หลัก แนวการวิเคราะห์แบบวิวัฒนาการ การมีฐาน

คิดในเชิงวัฒนธรรม แนวคิดเรื่องความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ ตามรายละเอียดในบทที่ 2 โดยเริ่มจากการพรรณนาให้เห็นลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์เชิงสาเหตุในประวัติศาสตร์ (Process of Cumulation Causation)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University